



We Wjerbnje su založyli Domowinu za Dolnu Łužycu



Wutrobnje witamy delegatow a hosći 16. hłowneje a wólbneje zhromadźizny Domowiny dnja 23. měrca, 9 hodź. we Wjerbnje.

Wutšobnje witamy delegatow a gósci 16. głowneje a wólbneje zgromažiny Domowiny dnja 23. měrca, 9.00 góź. we Wjerbnje.

Wir grüßen die Delegierten und Gäste der 16. Wahl- und Hauptversammlung der Domowina, die am 23. März ab 9 Uhr in Werben stattfindet.

Hajenje serbskich naložkow je pola wjesneje móđizny Wjerbna jara woblubowane. Na foće widźimy ju na lětušim zapusće dnja 3. februara. foto: Adelheid Dawmowa

Wjerbno jo pó Bórkowach druga nejwětša gmejna we amše Bórkowy. Dogromady 1720 luži how bydli, z nich wokoło 1370 we Wjerbnje samem, dalšnych 350 jo doma we wejsnyma želoma Rubyn a Brama. Agrarne drustwo, kótarež jo specializěrowane na górkki a drugu zeleninu, jo nejwětša firma we Wjerbnje. We žišecej zagrodce se zaběraju ze serbskimi tradicijami. Zakładna šula, ako jo měła raz cesne mě „Mina Witkojc“, pak jo se zacynila. Žiši chojže do šule w susednych Bórkowach.

Tradiciske towaristwo Wjerbno, založone 1992, jo žinsa z něži 170 člankami sobu nejwětše towaristwo we jsy. Wóno woplěwa serbske tradicije a drastwy a pšisluša Domowinskej župje Dolna Łužyca. 1952 běchu založyli Domowinsku kupku, kótaruž z lěta 1988 nawjeduju Horst Wolk. Wóna njejo wjelika, ale pšawidlownje žěla.

Wósebnje wejsna mložina woplěwa take woblubowane serbske nałogi, ako stej to zapust a łapanje kokota. Wjerbnaški mložinski zapust jo wjelgin znaty a woblubowany, dokulaž how se wšykne žowća stajaju lapu k serbskej swěžeńskej drastwje. Rowno tak ako druge gmejny we Bórkowskem amše pšewjedu we Wjerbnje na zachopjeńku nowogo lěta tu woklapnicu, žož se stare lěto „woklapuju“.

Wjerbno na kšomje Błotow jo stara serbska wjas, to mě pšizo wót słowa „wjerba“. 1346 bu přědny raz pisnje naspomjeta. Profesor Muka jo wokoło

lěta 1880 zwěsćił, až wót tych 1700 wobydłari we Wjerbnje 99 % serbski powěda. W lěse 1939 jo se 225 wobydłari we ludowem licenju wuznało k serbskej rěcy. Pó licenju Černika jo wumělo 1956 hyšći 61 % serbski. W samskem lěse su zwěsćili, až bydli w Wjerbnje 278 žeńskich, ako wšednje serbske chojže, wót nich 51 mjazy 25 do 45 lět. 1985 su licyli hyšći 124 stawnych drastwynosarkow. Bóžko jo licba serbski powědajucych wobydłari slědk šla, žinsa jo serbska rěc žywa w staršych generacijach.

Wjerbno jo był wažny centrum serbskego narodneho a kulturnego žywjenja. „Błotojski chor“, založony 1854, jo był pó lěse 1900 jaden z nejlěpšych serbskich chorow w Dolnej Łužycy. Pód dirigentstwom Maksa Gólaša jo serbski spiw mócnje woplěwał, jo wustupił 1931 we Hamburgu a teke w Chóšebuskem žiwadle. Wósebnje Młodoserby a serbske studenty su we Wjerbnje głownje we Weimarskem casu pšewjadli młoge serbske kulturne zarědowanja, na pšikład serbske koncerty a spiwarske swěženje. 1911 jo se pšewjadla Schadowanka we Wjerbnje a dalšna w lěse 1950.

W historiji Domowiny grajo Wjerbno wjeliku rolu. How su 8. septembra 1946 založyli Domowinu za Dolnu Łužycu, a to we domje Měta Laškego (1889-1972). Wón jo był teke głowny iniciator togo wažneho statka. Pšibytnje su jogo wuzwólili za předsedarja. We lětach 1946-48 jo był Měto Laški

zastupny předsedař celeje Domowiny a jo slušał do delegacije Serbow pla prezidenta Wilhelma Piecka 1950. Dla swójogo mócnego zasajženja za serbstwo njejo jano měł w Hitler-skem casu šěžkosći, ale teke we casu pó 1945. Bóžko jo Domowina we Dolnej Łužycy akle 1949 wót bram-borskego kněžarstwa dostała oficialnu dowolnosć za žělo.

K tym nejwěcej znatym wósobinam z Wjerbna sluša nejwětšy dolnoserbski basnikař a klasikař Mato Kosyk (1853-1940). Jogo nejwěcej znata tworba jo „Serbska swajžba we Błotach“. 1883 jo wudrogował do Ameriki, rowno tak ako wjele serbskich familjow z Wjerbna, ako běchu se južo pó lěse 1850 wudali do Awstraliskeje. Jomu ku cešci su stajili wesrjež jsy wjeliki pomnik, jogo rodný dom pak bóžko wěcej njestoj.

Dalšna wažna wósobina we Wjerbnje jo był Jan B. Krušwica, kenž jo pochadał z Budyšyńskich stron (1845-1919). Ako farař we Wjerbnje jo konsekwentnje wójował za serbsku rěc. Jo zawjadł samostatnu serbsku namšu a jo pšestajil cerkwinsku agendu do dolnoserbskeje rěcy.

Z nowšego casa jo se Siegfried Ramot, dlejšy cas teke člonek Zwězkowego předsedarstwa Domowiny, wudobyl na pšecej cesne městno w gmejnje. Ako wejsny historikař jo zestajil a pisał wobšyrnu chroniku we dwěma knižtomu. **Horst Adam**



„Mój příchod leži we Łužicy“: Wjace hač 70 pulowerkow z tutym napisom je Domowina w 100. lěće swójeho založenja mladym serbskim swójbam darila.
fota a fotomontaža: Franc Šolta

Kandidaty župy Dolna Łužyca z. t. za wuzwólwanje do nowego zwězkowego předsedarstwa

Na głownej zgromažinje Domowiny, dnja 23. měrca we Wjerbnje, wuzwóljo se mjazy drugim teke nowe Zwězkowe předsedarstwo. We njom ma Župa Dolna Łužyca z. t. pěš městnow. Kandidatow comy Wam how krotko pśedstajis.

H. Matik, M. Kóncař

Jenifer Dünnbierojc z Gór



20-lětna Górganarka studěrujo tuchylu serbšćinu a stawizny na ceptarstwo w Lipsku. W swójej jsy jo w slědnych lětach wšake na dobro serbskich kórjenjow na nogi stajila. Tak maju na Górach mjaztym zasej serbski žnjowny swěžen a k zapustuju nose někotare žowća zasej lapu. Wjerašk jeje procowanjow jo było založenje noweje Domowinskeje kupki na Górach, a to 25.

januara 2013. Jenifer Dünnbierojc jo pśedsedarka toš teje kupki, kótaraž ma něnto 30 cłonkow. Mimo toho jo mloda Górganarka cłonk programoweje komisije „Domowina 2025“.

Kito Ela z Chóšebuz



Kito Ela jo se narožil w lěše 1949 a jo wótrošl w Komorowje pla Rakec. Wušej 40 lět jo wón mjaztym žywy w Dolnej Łužyicy. How jo nejpjerwej ceptarił na Serbskej rozšyrjonej wušej šuli a jo był wót lěta 1985 až do lěta 1990 teke jeje wjednik. Wjelike zaslužby ma Kito Ela pši rewitalizěrowanju serbskeje rěcy w Dolnej Łužyicy. Ako wjednik dolnołužyskeje wótnožki RCW jo spóral

wósebnje to wutwarjenje a rozšyrjenje seši Witaj-žišownjow a Witaj-wucby doprědka.

fota: Matik, Kóncař, RCW (Helbig), Domowina

William Janhoefer z Brjazyny



William Janhoefer jo se narožil w lěše 1991. Wón bydli w Brjazynje a Lipsku. Wótrošl jo 21-lětny w Prjawozu, žož jo teke cłonk Domowinskeje młožiny. Až do lěta 2011 jo William Janhoefer wuknuł na Dolno-serbskem gymnaziju w Chóšebuzu. Tam jo maturował a jo se tši lěta ako wuknikowski powědar šule za pśesajenje serbskego profila zasajžował. Wót lěta 2011 studěrujo jura w Lipsku. W Bjazynje jo William Janhoefer cłonk młožinskego pśedsedarstwa, žož se pilnujo wó zdžaržanje serbskich tradicijow a zaplěšenje serbskeje rěcy na toš tych zarědowanjach.

Marcus Kóncař z Chóšebuz



25-lětny Marcus Kóncař jo se narožil w Chóšebuzu a ma pšez swóžjbu wót młodych lět kontakt k serbskej rěcy a kulturje. Wón studěrujo w Lipsku, žož dokóncjo w měrcu swój ceptarski studij za serbšćinu a stawizny. Z lěta 2009 jo Marcus Kóncař cłonk Zwězkowego pśedsedarstwa. Rownocasnje se angažěrujo w kublańskem a młožinskem wuběrku Domowiny a jo cłonk w programowej komisiji „Domowina 2025“. Wusko gromadu žěla z młožinskim koordinatorem župy a wužaržuju dobre kontakty k wejsnym młožinskim kupkam.

dr. Madlena Norbergowa z Chóšebuz



Dr. Madlena Norbergowa jo promowěrowana slawistka a žinsa wědomnostna sobužělašerka Rěčneho centruma WITAJ w Chóšebuzu. Na cole nejuwětšje Domowinskeje župy wóna se procujo wó zdžaržanje a wuwise serbstwa w Dolnej Łužyicy. Wóna póchada ze serbskeje kšescijańskeje familije a běžnje wobkněžyjo górnjo- a dolnoserbsku rěc. Wót lěta 2005 jo wóna cłonk Zwězkowego pśedsedarstwa.

Naši kandidača - unsere Kandidaten (staw: 6.3.2013)

Dawid Statnik kandiduje za předsydu.

Kandidača a naslědni kandidača za zwjazkowe předsydstwo:

Anders, Stefan
Bělk, Jan
Brauman, Marcel
Budar, Guido
Budarjowa, Hanka
Cyž, Pětr
Cyžowa, Mónika
Cyžowa, Zala
Dünnbierojc, Jenifer
Ela, Kito
Funka, Milan
Hančik, Marko
Hermaš, Manfred
Janhoefer, William
Jurk, Tomáš
Kóncař, Marcus

Kozel, Sieghard
Kubicec, Judith
Meškankowa, Chrysta
dr. Norbergowa, Madlena
Nuk, Jan
Pawlikowa, Diana
Pětrowa, Jana
Šořta, Enrico
Suchec-Dźislawkowa, Katrin
Suchy, Tomáš

Kandidača za změrcowski wuběrk Domowiny:

dr. Ela, Ludwig
Glücklich, Joachim
Korchowa, Gabriela

Kandidača za rewizijny wuběrk Domowiny:

Brězan, Florian
Petrick, Pěťš

Naćisk programa Domowina - 2025

Zamołwitosć – wotewrjenosć – zwjazanosć

Zakładne hesla jednanja Domowiny

Zamołwitosć

Kóždy sobustaw Domowiny ze swój- skim skutkowanjom a jednanjom Serbow reprezentuje. Wosebje člonoj we wolenej funkciji su namołwjeni do aktiwneho wustupowanja a spomóžneho skutkowanja za serbski lud. Tam, hdžež su Serbja, měla Domowina skutkować a so za zajimy Serbow zasadžować. Hornja, srjedžna a Delnja Łužica zrozumja so při tym jako tradicionelny sydlenki rum Serbow. Zasadžujemy so sobu za spjelnjenje powšitkownych towaršnostnych nadawkow a žiwjenja- hódne poměry we Łužicy. Při tym so na regionalne wosebitosće džiwa a kulturne herbstwo škita.

Wotewrjenosć

Domowina skića kóždemu Serbej a přećelej Serbow swoju sylnu zhromadnosć, njewotwisnje wot toho, hač we Łužicy abo zwonka njeje skutkuje. Wuznaće k Serbstwu je swobodne. Jako Serbja identifikujemy so tuž hlównje přez nawuknjenje a naložowanje serbsčiny, přez naše stawizny, našu kulturu kaž tež wobdžělenje na serbskim towaršnostnym žiwjenju. Z našimi partnerami we Łužicy jednamy wotewrjenje a zamołwiće za wšu Łužicu.

Zwjazanosć

Hdžežkuli Serbja su, tam je tež Serbstwo. Regiony přesahowaca a mjezsobna pomoc pod třechu Domowiny měla samozrozumliwa być. Serbske regionalne wosebitosće so spěchuj a wěda wo nich měla so mjez Serbami a Němcami šeríc. Runohódnosć delnjo- a hornjoserbsčiny wjazana nas do jednoho ludu ...

I. Štó a što smy

Domowina je třěšny zwjazk - po skutkowanju domizna a zetkawanišćo Serbow, serbskich towarstwow kaž tež přećelow Serbow. Cyłkownosć člonow a z tym člonstwo jako zhromadnosć je zakład wšeho skutkowanja Domowiny.

Škit, spěchowanje a wuwijanje serbskeje řeče, žiwjenskeho ruma, kultury kaž tež identity Serbow su zaměry Domowinskeho skutkowanja.

Domowina wobhlada so jako nje- wotwisna zastupjerka serbskeho ludu a jeho zajimow a je tuž přenjoťnje jemu winowata.

II. Zakład našeho jednanja

Domowina wuznawa so k wustawje ZRN a z tym k zakładnym prawniskim normam towaršnosće w našim kraju. Serbja su po řeči, kulturje a identiče samostatny narod.

dale na str. 4

Z přesvědčjenja a z wutrobu

Bližaca so hlówna a wólbna zhromadžizna Domowiny pohnuwa k přemyslowanju a wuhódnoćenju. Při tym njeliči pak jeničce prašenje, što wšitko smy zmištrowali, ale tež, pod kotrymi wuměnjenjemi. Za mnje wosobinsce běše dotalny čas jako předsyda drje napinacy, ale tež zajimawy.

Wěc, kotruž smědžach hižo na přě- nich dnjach nazhonić, je, zo stejiš jako předsyda drje husto sam w zjawnosći, zo pak móžeš so na dobre přidžělo dalších spušeć. W přěnim rjedže mělo so zwjazkowe předsydstwo mjenować – gremij, kotremuž sy jako předsyda rozprawu dołžny. Tole pak ženje jako winowatosć njezačuwach, ale skerje jako zawěšćenje.

Tež sym džakowny za dowěru, kotraž će we wšitkich rozsudach sobu pohonja. Při tym mam wulki respekt před kóždym jednotliwcom. Skutkowanje w swojskim towarstwje abo swojskej župje, štož je jara praktiske a k tomu politiske džělo w třěšnym zwjazku, je špagat, kotryž dyrbiš najprjedy raz na so brać chcyć. Dale měl so prezidij mjenować: gremij, kotryž njeprjehotuje jenož posedženja zwjazkoweho předsydstwa, ale kiž je za mnje tež kruh bliskich poradžowarjow. Tole je wosebje za kompleksne procesy wažne, zo njebych so w drobnostkach „zatepił“.

Za wšěmi rozsudami a wotběhami steji w Domowinje profesionelnje džělacy zarjad. Wobkedžbujes-li móžnosće, kotrež časowje a pjenježnje mamy, mam wulki respekt před wuslědkami, kotrež nam zarjad skića. Přistajeni njeprjehotuja jeničce podložki za gremije a wobzamknjenja jenož njezwo- prawdžeja, ale organizuja nimo toho wulkozarjadowanja, druhdy samo wjetše, hač je mi wosobinsce lube. Tola hdyž widžu wuslědki a procesy, kotrež so tule zastorča, sym hordy, zo tući ludžo w Domowinje skutkuja. Cyłkownje směm zwěšćić, zo wotwisuje džělawosć w Domowinje wot wjele zwólniwych a pilnje džělacych jednotliwcow. A woni wšitcy njespjel- njeja swoje džělo jeničce po planje, ale činja to z přesvědčjenja a z wutrobu. Tuž so na dalše skutkowne lěta Domowiny wjeselu.

Dawid Statnik,
předsyda Domowiny

Naćisk programa (pokroč.)

Su runohódni staćenjo a integrowany wobstatk ludnosće ZRN. Zdobom zawjazuju so jako europski lud k swobodze a měrej. W tutym sebjezrozumjenju widži so serbski lud jako runohódny wobstatk zhromadnosće europskich narodow. K spěchowanjnu narodneho sebjewědomja Serbow a k pozbudžowanju europskeho myslenja a wuwica spěčuje Domowina aktiwne mjezynarodne kontakty, wosebje tež k druhim narodnym mjeńšinam a małym ludam.

III. Člonstwo a Domowina

Jednotliwy člon je zakład wšeho skutkowanja w třěšnym zwjazku, a wustawki třěchi su najwyše prawidło w zhromadnym džěle. Z praktikowaneje člonskeje a reprezentatiwneje demo-

kratije wuchadźa wša móc z člonstwa samoho. Kóždy prirodna wosoba a kóždy towarstwo móže so z člonom třěšneho zwjazka stać, jeli wustawki Domowiny připóznawa. Domowina je wšěm nabožinam a swětonahladam wotewrjena. Při tym připóznawamy wuznam křescanskeju nabožinow za Serbow w zašłosći, přitomnosći a jeju wliw na přichod Serbow.

Z toho wurośće scěhowacy člonski kodeks:

1. *Smy lužiscy Serbja resp. jich přećeljo.*
2. *Běchmy, smy a budžemy!*
3. *Domowina je naša, našich zajimow a přećelow domizna.*
4. *Kóždžykuli jednotliwy skutk je džěl našeho cyłkowneho skutkowanja.*
5. *Zwjazk zmóžnja nam zhromadnosć, kotraž nas w skutkowanju sylni.*

6. *Rozsudžamy a jednamy zhromadnje.* Kodeks je poskitk k lěpšemu zrozumjenju swójskeje róle w třěšnym zwjazku a orientacija za zhromadne skutkowanje w Domowinje.

IV. Wobluki skutkowanja Domowiny

- a. Serbska rěč
- b. Serbska kultura a wumělstwo
- c. Hospodarstwo
- č. Politiska participacija
- ć. Počah k našim susodam we Łužicy a zwonka njeje
- d. Mjezynarodne počahi
- dž. Skutkowanje w zjawnosći
- e. Narodne kublanje a dorost
- ě. Serbske institucije
- f. Domowinske skupiny, župy a towarstwa

(skróćene)

Cyłkowny naćisk programa je wozjewjeny pod www.domowina.de.

Nowa DVD wo stawiznach Domowiny

Hódny dar k 100. jubilejej

Stoćiny su wosebity jubilej, a tuž je Domowina loni 100. róčnicu swójeho založenja 13. oktobra 1912 we Wojerecach wulce swječila a wjele zbožopřećow reprezentantow zjawnosće přijimala. K swójemu wuznamnemu jubilejej je Budyskemu filmowemu studijej SORABIA nadawk dała, film „W znamjenju lipy – Im Zeichen der Linde“ zhotowić. Pask nětko jako DVD w hornjoserbskej wersiji předleži.

Film zahaji so z rědkimi dokumentarnymi pokazkami na wutworjenje třěšneho zwjazka serbskich towarstwow we Wojerowskim Hertelec hosćencu z fotami domu a hłownych založitelow. We wulkich časowych kroćelach předstaji so komplikowany puć wuwica Domowiny w běhu sto lět přez wyšiny a nižiny. Štwórty předsyda Domowiny Pawoł Nedo powěda wo komplikowanym položenju po nastaću hitlerskeje diktatury w Němskej, kotraž zakaza w léće 1937 Domowinu a wšo serbske w zjawnosći. Dr. Jan Cyž rozprawja wo znowazaloženju Domowiny 10. meje 1945 w Chrósćicach a wo jeje přěních kroćelach po kóncu fašistiskeje wójny. Awtentiskej filmowej dokumentaj z woběmaj zaslužbnymaj Domowinjanomaj woziwjatej dokumentarny džěl DVD. Slěduja pokazki na skutkowanje Domowiny za čas NDR z originalnymi filmowymi sekwencami, kaž wo zwjaz-

kowym kongresu z tehdyšim předsydu Kurtom Krjeńcom. Bohužel pak so njeskedžbnja na tohorunja na pasku pokazaneho přěneho předsydu Domowiny Arnošta Barta-Brězyncanskeho. Widžimy dale pisane poskitki festiwala serbskeje kultury, na kotrychž mějachu Domowina a jeje kulturne skupiny drje



Cover noweho filma wo Domowinje, kotryž je filmowe studijo SORABIA loni w nadawku Domowiny zhotowilo foto: dr. Toni Bruk

najwjětši podžěl, nic pak hłownu režiju za tute wulke swjedženje.

Skutkowanju Domowiny po politiskim přewróće 1989/1990 wěnuje so dalši džěl DVD. Dožiwjamy sobu wopyt zwjazkoweho prezidenta Richarda von Weizsäckera w Serbach, swjatočny akt wutworjenja Založby za serbski lud 1991 z tehdyšej zwjazkoweje ministerku dr. Angelu Merkel (CDU) we Łazu a wo-

sebje žiwej pokazce wo pisanym kursu čołmow na kulturnym swjatku Domowiny 1994 w Radušu a wo Mjezynarodnym folklornym festiwalu „Lužica 2009“ w Chrósćicach. Dale zhonimy w filmje wot jednaćela Bjarnata Cyža a jeho naměštnika Haralda Koncaka wo nětčišej zestawje Domowiny z 18 župami a towarstwami, wo jeje skutkowanju a wuspěšnym džěle. Jara spodobnej stej pokazce wo ptačim kwasu delnjoserbskich džěci, wo Rownjanskej Witaj-pěstowarni „Milenka“ a informatiwne je rozloženje načolnicy Rěčneho centruma WITAJ dr. Beaty Brězanoweje wo nowym wašnju přiswojenja našeje maćersćiny přez džěćinu. Słyšimy dale Wojerowsku županku Brigitu Šraminu a Běłowodžanskeho regionalneho rěčnika Manfreda Hermaša wo situaciji w župomaj a wo hrožacym wotbagrowanjnu wsow Slepjanskeje wosady.

Pisany wjeršk DVD pak su podawki jubilejneho lěta Domowiny kaž zahotřaca mjezynarodna kopańca narodnych mjeńšin Europeada w Serbach a wulkotne zanošowanje oratorija „Nalěćo“ serbskich chórow w Praskej Valdštejskej zahrodze. Film měješe dnja 12. oktobra 2012 na wuznamjenjenskim zarjadowanjnu Domowiny swoju premjeru. Wobhladanje DVD „W znamjenju lipy“ móžu wšitkim na stawiznach Domowiny zajimowanym naležnje poručić. DVD móža sej župy, skupiny a towarstwa w Domowinskim zarjedze skazać.

M. Laduš

**Namotwa ewangelskeho fararja plaći tež katolskim Serbam:
„Serbja, zachowajće swěru swoich wótcow řeč a wěru“
150lětne wobstaće Towarstwa Cyrila a Metoda a Katolskeho Posoła w Budyšinje woswjećene –
a dalše zarjadowanja scěhuja**



Předsyda TCM Jurij Špitank

Trěbnu nabožnu wědu sej priswojeć a swoje žiwjenje jako wěriwy profi lować, je nadawk kóždeho w Towarstwje Cyrila a Metoda (TCM). Po tym pak měł so tež kóždy křesćan měć, praji Budyski tachantski farar a městopředsyda TCM Wito Scapan na džaknej Božej mši skladnostnje 150. rónčnicy založenja towarstwa. Eucharistisku hosćinu swjećeše wón z wosom koncelebrantami štwórtk, 13. decembra, w Budyskej tachantskej cyrkwi. Chróšćanski cyrkwinski chór pod nawodom Bernadety Hencyneje, Clemens Kowollik na trompeće a Friedemann Böhme na piščelach kemše hudźbnje wobrubichu. Chór je jedna z pjeć korporacijow TCM. To-

warstwo swjateju Cyrila a Metoda bu samsny džen w léce 1862 w Budyšinje založene.

Po Božej mši zetkachu so člonoj TCM a hosćo na žurli Serbskeho muzeja. Emeritowany biskop Joachim Reinelt pochwali skutkowanje TCM na dobro katolskich Serbow. W nadawku diecezanskeho administratora Michaela Bautza, kotryž Drježdžansko-Mišnjanske biskopstwo w času, doniž njeje nowy biskop zasadženy, nawjeduje, wupřa biskop Reinelt towarstwu kaž tež Katolskemu Posołej k 150. rónčnicy zbožo. W mjenje Zhorjelskeho biskopa Wolfganga Ipolta přednjese generalny wikar Alfred Hoffmann zbožopřeća z diecezy, kotrejež přišluša Kulowska wosada.

W dwójnej funkciji porěča superintendent Jan Malink: Jako předsyda Maćicy Serbskeje wuzběhny skutkowanje TCM na dobro Serbow, jako ewangelski superintendent pak přiwoła heslo ewangelskeho fararja Jana Kilia na, kotrež plaći tež katolskim Serbam: „Serbja, zachowajće swěru swoich wótcow řeč a wěru.“ Za podpěru, kotruž wot TCM dóstawachu, podžakowa

so w mjenje Serbskeho ewangelskeho towarstwa jeho předsyda Měrcin Wirth. TCM wobohaća třěšny zwjazk Serbow ze svojim sobustawstwom. To zwurazni předsyda Domowiny Dawid Statnik. Spočatnje předsyda TCM Jurij Špitank skrótka 150lětne stawizny TCM a Katolskeho Posoła předstaji. Podžakowa so wšěm, kotřiž su so na kajkežkuli wašnje za TCM zasadželi. Katolski Posoł, kotryž TCM wudawa, je so stajnje wo spěchowanje nabožnosće a narodnosće mjez katolskimi Serbami prócował. To praji šefredaktor časopisa katolskich Serbow, farar Gerat Wornar. Zwurazni swoju wulku dowěru, zo to w cyrilo-metodskim duchu a z božej pomocu tež w přichodže zdokonja. Swjatočnosć třo Hantušec bratra z Radworja hudźbnje wobrubichu. Přitomni zaspěwachu Towarstwu Cyrila a Metoda trójnu slawu. Po oficialnym džělu bě za wšěch přikuski spřihotowany. Swój jubilej woswjeći TCM ze svojim časopisom, Katolskim Posołom, hišće z dalšimi zarjadowanjami w běhu tutoho lěta. W přehledže su wone na tutej stronje wozjewjene. **rl**

Swjedženske zarjadowanja k 150. rónčnicy TCM a Katolskeho Posoła

Chróscicy (cyrkej), 13. a 14. apryla 2013: předstajenje noweho oratorija „Serbske jutry“

Bačoń, 16. junija 2013, 14.00 hodž: towarstwowy swjedžen skladnostnje 150. rónčnicy založenja TCM a wuchadženja Katolskeho Posoła kaž tež 1150. rónčnicy přichada Cyrila a Metoda na Morawu

TCM předstaji k jubilejey pućowacu wustajeńcu na Budyskim Serbskim gymnaziju a we wšitkich serbskich srjedžnych šulach.

Velehrad, 5. julija 2013: putniske kemše; skladnostnje 1150. rónčnicy přichada Cyrila a Metoda na Morawu je bamž přeprošeny; wjadednjowske putnikowanje Serbow je planowane

Worlecy, 1. septembra 2013: nyšpor a džakne zarjadowanje

Korporacije Towarstwa Cyrila a Metoda z. t.

- Kulowske Bratrowstwo
- Lilija, serbske spěwarske towarstwo w Ralbičanskej wosadže
- Chróšćanski cyrkwinski chór
- Chróšćanska sportowa jednotka
- Serbscy skawća „Alojs Andricki“



Chór Kulowskeho Bratrowstwa

fota: Rafael Ledźbor



Požohnowanje konjacych zapřahow loni w Chróscicach

Swójbna schadźowanka

Župa „Michał Hórnik“ a Rěčny centrum WITAJ přeprósyštej njedźelu, 17. februara 2013 mjeztym hižo třeci raz serbske a dwurěčne swójby do Chrósćic na swójbnju schadźowanku. Wobě instituciji prócujetej so wobstajnje wo dobry kontakt k serbskim swójbam a rěč spěchowace poskitki za serbsce wuknjacych.

Chrósćan wjacizaměrowa hala bě hižo derje pjelnjena, jako džěcaca dźiwadłowa skupina pod nawodom Petry Wencloweje z wurězkami swojeje inscenacije „Njeposlušna princesna a sydom rubježnikow“ popołdno zahaji. Přeco hišće přichadźachu ludžo w sylach. Cyłkownje 450 wopytowarjow organizatorjo trochowachu; běchu to starši, džědojo a wowki ze swojimi džěćimi a wnučkami. Přichwatali běchu ze wšěch kónčin Łužicy; z Budyšina a Kulowa runje tak kaž z Radworja a Wotrowa. Po předstajenju na wulkotnje wuhotowanym jewišću wotewrěchu so durje do wšěch rumow „Jednoty“ a do susodneje zakładneje šule.

Wšudže wabjachu atraktiwne poskitki ze wšelakorymi zaběrami. W hali mōžachu džěći paslič, so při lōštnych

hrach wubědźować, so šminkować dać a so na rejoyanskej džěłarničce SLA wobdžělić. Do rumnosćow zakładneje šule běchu začahnyli fachowcy kaž logopedka Měrka Nowakec, kotraž poskićeše rěčne hry a wotmołwy na palace prašenja. W susodnej rumnosći wukładže Sonja Hrjehorjowa swoje maty a přeprósy k wotputanju a k masazi mjezwoča. Tutón poskitk bě nowy a so z wulkim zajimom přiwza. Dale poskići so – hižo tradicionelne – rumnosć z wuknjanskimi a kompjuterowymi hrami, w kotrejž bě kōždy swobodny stōlc horco požadany. Džěćacej časopisaj PŁOMJO a LUTKI předstajitej so ze zaběrami a hrami.

Kofejownja skićeše nimo slōdneho pjekarskeho tykanca mōžnosć za přestawku a bjesadu při rjenje krytych blidach. W bliskosći wabješe cocktailowa bara k woptanju slōdnych napojow za strowe zežiwjenje, kaž na příklad „eksotiski sōn“, „ingwerowu limonadu“ abo „joghurtowy napoj“. Tež rōžk za čěšenki so derje přiwza, wšako mējachu mačerje a nanajo při kofejpicu swoje džěći z tym stajnje w bliskosći. Z wabjanskimi taflemi zarjadowarjo swójbnje schadźowanki wo swojej džěławosći informowachu a na wo-



Wjesola nalada knježeše na lětušej, hižo třecej, swójbnjej schadźowance w Chrósćicach. foto: Clemens Škoda

sebitym blidze so materialije, CDje, DVDje a knihi, kotrež nastachu w Rěčnym centrumje WITAJ, zajimowanym staršim poskićichu.

Zbožowne wobliča ze so blyšćatymi woćimi běchu najrješši džak za nałoženu prócu. Termin za přichodne lěto je hižo jasny!

Michaela Hrjehorjowa

Korla Awgust Kocor – narodny hudźbnik Serbow



Skladnostnje 190. posmjertnych narodnin Korle Awgusta Kocora přeprósy župa „Jan Arnošt Smoler“ Budyšin loni dnja 12. decembra na počesćenje ke Kocorowemu pomnikkej do jeho rōdneje wsy, do Zahorja pola Budestec. foto: Clemens Škoda

Předsyda Zwjazka serbskich spěwarskich towarstwow Pětr Cyž hōdnoćeše w krōtkej narěči wuznam Kocora jako wučer, wosebje pak za serbske hudźbne a chórowe žiwjenje jako komponist a dirigent. Wosebity wuznam

ma so Kocorej z wuwicōm serbskeje wumělskeje hudźby připisać. K. A. Kocor ma za Serbow podobnu hōdnotu kaž Bedřich Smjetana za čěski lud, wuzběhny P. Cyž w swojej narěči. Za hać do džensnišeho pěstowanu

spěwnu tradiciju w Serbach je Kocor zakład položił.

Solisća Serbskeho ludoweho ansambla wobrubichu zarjadowanje z hudźbnymi chłōšćenkami z pjera Korle Awgusta Kocora.

Nimo člonow župy „Jan Arnošt Smoler“, Maćicarjow, Zwjazka spěwarskich towarstwow, sobudžělačerjow SLA a zarjada Domowiny wobdžěli so tež wjesnjanosta gmejny Budestecy Frank Lehmann a počesći sławnego serbskeho hudźbnika a komponista z kwěćelom.

Skupina šulerjow Srjedźneje šule „Korla Awgust Kocor“ z Kulowa wuži skladnosć, so we wosebitym projekće ze žiwjenjom a skutkowanjom Kocora zaběrać. Pod nawodom socialneho pedagoga Tobiasa Bulanka wopytachu šulerjo na samsnym dnju šulski muzej w Strōži pola Hućiny. W tutej šuli bě Korla Awgust Kocor wot 1844 do 1852 jako wučer skutkował. W džensnišim muzeju informowachu so šulerjo wo Kocoru, ale tež wo wašnju kubljanja wosebje w času srjedź 19. lětstotka.

dr. H. Elina

Wosebita serbska aura w Slepjanskej wosadze

Z nazhonjenow swojeho džěta w Slepom a wokolinje chcu tu rozprawjeć, někotre aktiwity zaštych třoch lět naspomnić a mały pohlad do přichoda dać.

Wosebita serbska aura wobdawa čujomnje cyłu wosadu w tutej krasnej plonej kónčinje z cyhelowymi twarjenjemi. A zwěsćiła sym tole: Wona aura njewuchadza jenož wot Slepjanskich Serbow, ale tež wot němskich ludźi, kotřiž so po mojim nazhonjenju wšitcy na někajkim polu ze serbskosću zaběraja. Nimo toho tči w kóždym kućiku Lěska, Džewina, Brězowki, Slepoho, Trjebina a Trjebinka, Rownoho, Mułkec a Miłoraza. To je snano tež přičina, čehodla je so mi zešlachilo, přeco wotewrjenej wuši za swoje džěto namakać. Moje džělowe městna leža we wšitkich tutej wsach. Nastorču a přewjeduju projekty wólneho časa za starych a młodych, nawjeduju serbske kružki w Slepjanskej pěstowarni a horće. Tež druge pěstowarnje hdys a hdys wopytuju a přinjesu jim hrónčka a spěwy w slepjańščinje a hornjoserbsčinje. Zhromadnje ze socialnej syću organizuju projekt, w kotrymž powědaja seniorojo džěcom prawidłownje ze starych časow swojeho džěcatstwa. To wotměwa so na wosebitych městnach

ze serbskim duchom, kaž stej to Rowniski Njepilic dwór abo Trjebinski Šustec dwór. W zakladnej šuli mam džiwadlowu skupinu, z kotrejž nazwučuju serbsko-němski hudźbny kruch „Zmijowa króna“. W měrcu dwójce wustupichmy: Džeń žonow w Slepom a składnostnje Swětowego



Swařbna howcka, symbolzboža a derjeměca, bě tradicijelny dar do mandželstwa. Tuta Slepjanska wowcka čaka hišće na swoje dokónčenje.

dnja džěcaceho džiwadla w Budyšinje. W srjedźnej šuli přepodawa so přeco spočatk 2. šulskeho pollěta klubownja „Serbska jama“, kotruž běchmoj 2010 z praktikantku Móniku Hajdanec iniciěrowałow, přichodnemu 10. lětnikej. Tež tutón termin bórže zaso kiwa a změje zawěsće kaž loni a lěto do toho formu „Serbskeje hońtwy za klučom“. Sčěhuje serbski srjedźnošulski džeń a přihot šulerjow na olympiadu serbsčiny, přeco w kooperaciji z wučerjemi Slepjanskeje šule, předewšěm Sabinu



Džiwadlowa skupina zakladneje šule Slepó – wotlěwa: Maria-Sophie Struckec, Lara Rogalic, Katharina Domaschkec, Josephine Markoc, Selina Wierikec, Sarah Ebelec – pod trawnej plachtu, kotraž je centralny element w hudźbnej hrě „Zmijowa króna“, kotruž su w šulskim lěće 2012/13 nazwučowali

Jurenc a Wilfriedom Fabianom. W prózdninach poskića župa Běla Woda/Niska rěčne medijowe campy, kotrež organizuju zhromadnje ze SAEK pod nawodom Michała Cyža.

Z młodostnymi srjedźneje šule a mjezynarodnymi přečelemi Slepjanskeje kónčiny sym nimo toho přez facebookstronu a skupinu „Slěpe lubujom“ w kontakće; tam so nimo připowědže serbskich kulturnych abo šulskich akcijow hdys a hdys tež w ramiku šulskich temow wo rěči diskutuje.

Za čož sym jara džakowna, to je dalši wulki wobluk mojich džělowych nardawkow: nahrawanje slepjańščinu w rozmołwje ze staršimi wobydlerjemi na pask. Započala sym z nahrawanjom nazymu 2010 a hišće džensa namakam tu a tam nowych rozmołwnych partne-



Klubownja „Serbska jama“ je pisane zetkanišće šulerjow 9. a 10. lětnika w pincy srjedźneje šule Slepó.

row. Z tym mam jónkrótnu móžnosć, so z lubymi ludźimi rozmołwjeć a rjanu slepjańščinu husćišo słyšeć hač hewak něchtó. Po wobdzělanju nahrawanych audio-datajow móža so tute rěčne a zdobom

wobsahowje historiske dokumenty wšěm Slepjanskim přiwuznym a druhim zajimcam jako wažna a hódna chlósćenka poskić. Nastanu CDki, kiž wuda župa Běla Woda/Niska.

Zhromadne džěto z jednotliwymi Domowinskimi skupinami wotběži plódnje na cyle wšelakorych tematiskich polach. Móžu so hdyžkuli na někoho wobroćić a dostawam podpěru.

Přeco zaso přizjewjeja so tež dorosćeni na mój kurs serbsčiny přez Ludowu uniwersitu Třiróžk krajow.

Za lěto 2013 su prawidłownje spěwne wječory

w Slepjanskej wokolinje planowane. Nastork za nje je „Slěpjański spiwnik“, kiž je 2. měrcu po wjacorych lětach přihoa wušo. Swoje žórlo ma spěwnik w priwatnej zběrce Dietera Reda z Trjebinka, a z wobšěrnymi rešeršemi bu wobjim postupnje na 160 spěwow rozšěrjeny. Chce Slepjanskich ludźi pohnuć, znate a woteznate štučki zhromadnje spěwać a so serbsčinje wěnować (kóždy spěw ma njerymowany přeložk do němčiny, přez čož je móžno, serbsčinu wobnowjeć abo do wěsteje měry tež serbsce wuknyć). Na tute wječory a na wšě druge zjawne zarjadowanja w Slepjanskej kónčinje Serbow z Delnjeje a Hornjeje Łužicy wutrobnje přeprošuju.

tekst a fota: Juliana Kaulfürstowa

Regionalna powědarka zwězka w Dolnej Łužyce



Ako naslědnica dlujkolětnje sobuželašerki Beaty Mlynkoweje jo wót 1.1.2013 Uta Henšelowá nowa regionalna powědarka w regionalnem bėrowje Domowiny w Chóšebuzu pšistajona. foto: priwatne

Wóna póchada z Lubnjowa a jo tam až doněnta žěłała w Błotojskem muzeju pód gołym njebjom na Lědach a w Lubnjowskem toružu ako wědomnostna sobuželašerka. W jeje wušej 20 lět trajucem žěle jo wóna wjele wó serbskich nałogach, dolnoserbskej rěcy a stawiznach zgóniła a slěžiła. Wóna jo teke awtorka a sobuawtorka někotarych dolnoserbskich knižkow. Pó politiskem pšewrošenju jo była Uta Henšelowá dwě lěše županka župy Domowiny Dolna Łužyca z. t. Ako sobustwórišerka a pšedšedarka znatego towaristwa „Rubiško“ w Lubnjowje jo wóna člonkam wjele wó Serbstwje w Dolnej Łužyce k wěšći dała. Uta Henšelowá jo člonk serbskeje folklorneje kupki „Łokašina“ w Lubnjowje, w kótarejž člonki swóje teksty teke w serbskej rěcy sami stwórze a skomponěruju. W funkciji regionalneje powědarki jo Uta Henšelowá něnto zagronita za 16 Domowinskih kupkow a 8 towaristwow w tšich wokrejsach Dolneje Łužyce.

Žycimy našej nowej sobuželašerce wjele wuspěcha a wjasela w žěle.



Tež lěta wobohačeja džěci Serbskeho džěčaceho towarstwa Čisk z. t. „Serbske jutry na Čiskowskim dworje“, kotraž wotměja so dnja 16. měrca wót 14 hodž. w Čisku pola Wojerec. Kóždej dwě lěće Kulturne towarstwo Čisk z. t. tute zarjadowanje organizuje. Foto pokazuje wustup džěčaceho towarstwa w lěće 2011. Wšěm čitarjam „Našeje Domowiny“ přejemy wjesole jutry! foto: Johann Tesche



Impresum: Naša Domowina - Informacije třěšneho zwjazka • Informacije kšywowneje zwězki • Informationen des Dachverbandes
 Tu wozjewjene wosobinske mjenjenja njekryja so na kóždy pad z mjenjenjom wudawačela. Redakciski kónc: 06.03.2013
 wudawačel/Herausgeber:

Zarjad Domowiny • Zarěd Domowiny • Geschäftsstelle der Domowiny
 Póstowe naměsto/Postplatz 2 • 02625 Budyšin/Bautzen • www.domowina.de
 redakcija/Redaktion: Borbora Felberowa
 tel. 03591-550 202 • faks: 03591-42408 • e-mail: felber-pr-domowina@sorben.com

Božena Braumanowa, Erwin Hanuš
 Lausitz-Grafik, Melanie Kotissek • čišć/Druck: Lausitzer Druckhaus GmbH Budyšin/Bautzen
 „Našu Domowinu“ namakaće w interneće pod www.domowina.de ► Dokumenty/publikacije
 Domowina spěchowane wot Załožby za serbski lud, kotraž dóstawa lětnje přiražki Zwjazka,
 Swobodneho stata Sakskeje a Kraja Braniborskeje.